

Kriva.

Fr. Milčinski.

I.

prijazni vasi na Dolenjskem je živela vdova, Katra po imenu, Oblakova po pisanju. Bila je bolj nemirne krvi. Boljša leta je zapravila v tujini; šele ko se ji je pričelo življenje nagibati na drugo in slabšo plat, se je spomnila zopet ljube domovine in se vrnila v domačo vas, s sabo je pripeljala edinega svojega otroka, osemnajstletno Miciko.

Imela je brata Andreja, samskega čevljarja, ki si je bil pomalem pričevljaril bajto in kos zelnika poleg. Zdaj ga je trla naduha, krehal je po bajti in okoli nje in sosedje mu niso prikrivali, da tiči v slabi koži in bo kmalu po njem. Stregla mu je stara Jerečka, ki je gostovala v njegovi bajti v kamrici onkraj veže. Andrej je čislal dober prihrizek in dober požirek in bolj ko se je bližal koncu, rajši si ga je privoščal. Ker pa sam ni imel, ga je zalagala stara Jerečka iz svojih skromnih prihrankov. Zato ji je obljubljal bajto in zelnik po smrti.

To ni moglo biti vseč Andrejevi sestri Katri. Komaj se je vrnila in je spoznala, kam veje veter, se je z vso svojo neugnanostjo zavzela za svoje pravice, zakaj videlo se ji je nemogoče po božjih in človeških zakonih, da bi drug in tuj človek dedoval za bratom, ko mu živi rodna sestra. Šivali sta s hčerjo po hišah; če ni bilo šivanja, sta pomagali na polju — trda je, vsakomur biti pokoren. Računali sta, če bi imeli Andrejevo bajto, bi si vzeli še kaj malega sveta v zakup in lepo živeli po svoje, kakor bi hoteli.

Rada bi se bila prikupila bratu z darili, pa ji je sami hodila tesna; na to stran ni mogla tekmovali s staro Jerečko. Ali drugače ga ni izpustila iz klešč.

»Ne boš imel miru v grobu, če zavržeš lastno sestro in daš, da bajta pride na tuje. Spominjaj se rajnke matere, kaj bi rekli, če bi vedeli! Jerečka je samica in stara, jaz imam hčer; za Jerečko bodi moja skrb, da ne bo oškodovana!«

Ni odnehala in mu je nekega dne prignala v hišo tri može, da naredi testament in bodo za priče.

Andrej je sedel za pečjo in vzdihoval; bal se je krika in krega, želel si miru. Sestra je gostobesedno silila vanj, moške pa so mu prigovarjali: »Kar naredi, kakor pravi! Če je božja volja, še ozdraviš, potem tako ne obvelja testament in ostaneš sam gospodar.« Pa je pritrdjeval, kakor so ga izpraševali; moške so zapisali, da si postavlja sestro Katro za poglavitnega in edinega dediča, in Andrej se je podkrižal.

Zdaj ji je odleglo in tudi Andreju je v miru poteklo onih par tednov, kar mu je bilo še usojenih na tem svetu.

Komaj pa je zatisnil za večno oči in mu je zapel mrtvaški zvon, je Katra privihrala v bajto in nad Jerečko: »Kar koj se mi poberi in ne pozabi svojih cap, zdaj sem jaz tod gospodinja!«

Stara Jerečka se je prestrašila hrupnega obiska; zganila se je, odgovorila pa ni kaj. Baš se je mudil v bajti občinski tajnik, ki je bil hkratu mrliški ogleda. Potegnila je izpod postelje skrinjo, jo s tresočo roko odklenila, vzela iz nje v ruto omotane spise in jih dala tajniku: »Dajte, Vi pogledjte, ali so veljavna ta pisma!«

Tajnik je razmotal in razgrnil papirje, stopil je k oknu in bral, majal glavo in se čudil. Pokazalo se je, da je rajnki Andrej že med živimi in še pred testamentom izročil Jerečki bajto in svet in je bila Jerečka že prepisana v zemljiški knjigi. To sta bila z rajnkim skrivaj naredila, da ni nihče vedel v vasi